

Az **ismeretkör**: Nevelés- és művelődéstörténet

Kredittartománya: 4 kredit

Tantárgyai:

- 1) Nevelés- és művelődéstörténet 1.
- 2) Nevelés- és művelődéstörténet 2.

Tantárgy neve: Nevelés- és művelődéstörténet 2.CSG szak
Neptunód: BNOVOP2001, BLOVOP2001

Kreditértéke: 2

A tantárgy **besorolása**: kötelező

A tantárgy **elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke**, „képzési karaktere”: 100% elmélet

A **tanórátípusa**: előadás és óraszám: 2ea/hét az adott félévben 30 óra

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó **további módok**, **jellemzők**: -

A **számonkérés módja**: kollokvium

Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további módok**: -

A tantárgy **tantervi helye**: 6. félév

Előtanulmányi feltételek: Nevelés- és művelődéstörténet 1.

Tantárgy-leírás:

Interdiszciplináris megközelítésben a művelődéstörténet részeként értelmezett neveléstörténet megismerésének célja, hogy a nevelést, mint az emberiség történetének valamennyi korszakában jelenlévő és meghatározó tevékenységet, a diakronikus vizsgálati módszer segítségével, az egyetemes és magyar neveléstörténet néhány forrásával alátámasztva kronologikusan bemutattassa. A neveléstörténet tanulmányozásának további célja a pedagógiai gondolkodás és a nevelésügy múltjának, mint történeti folyamatnak a megismerése. Ezekén túl a neveléstörténet feladata a jelentősebb pedagógiai gondolkodóknak és rendszereiknek bemutatása, azoknak térben és időben való elhelyezése, a múlt és jelen oktatási és nevelési rendszerei közötti párhuzamok, kapcsolatok és törések feltárása, valamint a neveléstörténeti források, dokumentumok és szemelvényanyagok forráskritikai, filológiai feldolgozása.

Kötelező, illetve ajánlott irodalom:

1. Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla: *Neveléstörténet. Szöveggyűjtemény*. Osiris Kiadó, Budapest, 2006. ISBN 963 389 517 0
2. Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla: *Neveléstörténet. Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe*. Osiris Kiadó, Budapest, 2005. ISBN 963 379 997 X
3. Németh András – Pukánszky Béla: *A pedagógia problémátörténete*. Gondolat Kiadó, Budapest, 2004. ISBN 963 9567 18 3
4. Pukánszky Béla – Németh András: *Neveléstörténet*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999. ISBN 963 19 0195 5

Előírt szakmai kompetenciák, kompetencia-elemeknek:

a) tudása

- Rendelkezik a három év alatti kisgyermek személyes, szociális és kognitív kompetenciáinak és testi fejlődésének támogatását, a gyermek biológiai és pszichés szükségleteinek kielégítését, szakszerű gondozását megalapozó szaktudományos: pedagógiai, pszichológiai,

egészségtudományi, társadalomtudományi és módszertani ismeretekkel.

- Tisztában van a fejlődés szociokulturális meghatározottságával, kontextusával, komponenseivel és determinánsaival, értelmezni tudja az ebből fakadó különbségeket.
- Ismeri a pedagógiai tervezés szintjeit, a közöttük lévő összefüggéseket, és tájékozott a kisgyermeknevelés tervezésének elméleti és módszertani kérdéseiben.
- Ismeri az intézményes kisgyermeknevelés alapvető dokumentumait, jogszabályi háttérét, az intézményes kisgyermeknevelés céljait, alapelveit, feladatait, tevékenységformáit, módszertani eszköztárát és az azok közötti összefüggéseket.
- Részletesen ismeri a három év alatti korosztály fejlődésének, érésének jellemzőit, a kisgyermek biológiai és pszichés szükségleteinek kielégítésével kapcsolatos feladatokat, korszerű gondozástani ismeretekkel rendelkezik, tisztában van az egészséges életmód kialakítását megalapozó eljárásokkal.
- Tisztában van az első életévek későbbi életutat megalapozó szerepével, a három év alatti gyermekek fejlődési, érési folyamatairól és azok alakulását befolyásoló tényezőkről szaktudományos ismeretekkel rendelkezik. Felkészült a korosztály fejlődésének nyomon követésére alkalmas eszközöket és módszereket illetően.
- Ismeri a fejlődés támogatásához az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével választható stratégiákat és módszereket.
- Ismeri a kisgyermekkorú tanulás jellemzőit, tisztában van a játéknak, mint a kisgyermek legfontosabb tevékenységének, és mint a tanulás legfontosabb színterének a fejlődésben betöltött szerepével.
- Korszerű játék-módszertani ismeretekkel rendelkezik.
- A művészeti nevelés (gyermekirodalom, ének-zene, vizuális kultúra, a mozgásfejlődés és a nyelvi, kommunikatív fejlődés) támogatása területén a három év alatti korosztályhoz illeszkedő módszertani ismeretekkel rendelkezik, és tisztában van e tevékenységek személyiségfejlesztő hatásával.
- Szaktudományos és módszertani ismeretekkel rendelkezik a családról, a családi nevelés elsődlegességéről és a családdal való együttműködésről.
- Tájékozott a családvédelem és a családsegítés lehetőségeit és módszereit illetően.
- Rendelkezik olyan tanácsadói ismeretekkel, melyek segítségével a szülőket támogatni tudja a gyermek otthoni nevelésében, szülői szerepük kiteljesítésében.

b) képességei

- Pedagógiai, pszichológiai, egészségtudományi, társadalomtudományi és módszertani tudását holisztikus szemlélettel és adaptív módon, a gyermekek egyéni sajátosságainak és a korosztály jellemzőinek figyelembevételével alkalmazza.
- Képes a társadalmi jelenségeket, folyamatokat értelmezve átlátni azok pedagógiai következményeit.
- A három év alatti gyermekek és a gyermekcsoport ismeretében az adott intézmény célkitűzéseire és szakmai kereteire igazodva meghatározza a nevelés céljait, feladatait és tartalmait, megtervezi, alakítja, elemzi és értékeli a pedagógiai folyamatot.
- A három év alatti gyermekek szükségleteinek figyelembevételével alakítja ki a gyermekek életterét, a tartalmakat a gyermekek fejlettségéhez igazodva választja meg, és közvetíti.
- Támogatja a gyermek önállósodását, a szokások és az egészséges életmód alakulását.
- Képes a három év alatti gyermekek fejlődésének nyomon követésére, az eltérő fejlődési ütem felismerésére, és az érési-fejlődési folyamatok egyénre szabott, differenciált befolyásolására, az ehhez szükséges módszertani kultúra kialakítására.
- Felismeri a kisgyermek biológiai és pszichés szükségleteit, és azokat differenciáltan, a gyermek érési-fejlődési folyamataihoz és igényeihez illeszkedő módon elégíti ki.
- Megteremti a játék feltételeit, és a kisgyermek igényeihez igazodóan támogató, gazdagító módon vállal szerepet a gyermek játékában.
- Kielégíti a kisgyermek esztétikai szükségleteit, szakszerűen támogatja a különböző művészeti ágakhoz kapcsolódó kisgyermekkorú alkotó és befogadó tevékenységeket, a fejlődő gyermeki kreativitást. Támogatja a motoros képességek és a nyelvi, kommunikatív képességek fejlődését.
- Megerősíti a családi nevelés értékeit, kompenzálja az esetleges hátrányokat, a gyermek

fejlődésének támogatása érdekében erősíti a szülői kompetenciát, együttműködik a szülővel, a családdal.

- Képes segítő beszélgetés vezetésére mind egyéni, mind csoportos helyzetben.

c) attitűdje

- Elkötelezett a három év alatti gyermekek tevékenységei, a gyermekek fejlődését támogató környezet kialakítása és a fejlődés támogatása iránt.
- Elsődlegesnek tartja a gyermek egyéni igényeihez igazodó szükséglet-kielégítést, gondozást, az egészséges szokásrendszer kialakítását.
- Elkötelezett a kisgyermekek játékszükségeinek kielégítése iránt, szívesen vesz részt a játékban, a játék örömet okoz számára.
- Nyitott a szimbolikus önkifejezési formák irányába, szívesen vesz részt művészeti tevékenységekben.
- A kisgyermek és önmaga kreativitását örömmel éli meg.
- Személyiségét és tevékenységét a gyermek tisztelete, feltétel nélküli elfogadása jellemzi.
- Befogadó és multikulturális szemlélettel rendelkezik.
- Problémaérzékenység, előítélet-mentesség, tolerancia, szociális érzékenység, segítő attitűd és etikus magatartás jellemzi.
- Nyitott a gyermekek, családok és a szakmai közeg jelzéseire, partneri kapcsolataiban együttműködő.
- A szakmán belüli és a szakmák közötti kapcsolatokban bizalomra, kölcsönösségre törekszik, tiszteletben tartja a kompetenciahatárokat.
- A megismert kisgyermeknevelői szerepekkel azonosul, képes azok hiteles közvetítésére és felelősségteljes ellátására.

d) autonómiája és felelőssége

- Beosztásával járó autonómiájával felelősséggel tud élni.
- Felelősséget vállal a rábízott kisgyermekért, gyermekcsoportért, a nevelés folyamatában hozott döntéseiért és pedagógiai tevékenységének következményeiért.
- Felelősséggel tartozik a gyermek személyiségének sokoldalú, harmonikus kibontakoztatásáért, az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges személyi, tárgyi környezet megteremtéséért.
- Szakmai fejlődését autonóm módon, tudatosan és reflektíven irányítja.
- A jogszabályok és intézményi szabályok szabta keretek között önállóan dönt a munkájával összefüggő problémahelyzetek megoldásáról.

Tantárgy felelőse: Berzsenyi Emese főiskolai adjunktus PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató:-